

PENSIOENEN

Geen verplicht zzp-pensioen, maar wat dan?

Voor de zzp'er betekent het mislukken van het pensioenakkoord dat er nog geen einde komt aan de discussies over zijn pensioen. Het verplichte pensioen komt er nog niet, tot opluchting van verschillende zzp-organisaties. Hoe groot is het probleem eigenlijk en hoe nu verder? Voor zzp'ers zijn er nog verschillende andere opties, van pensioensparen tot zzp-fondsen. Maar velen willen het liever zelf regelen.

➔ **PAGINA 20**

Martine Wolzak is redacteur pensioenen van Het Financieele Dagblad

In het kort

- De angst bestaat dat zzp'ers niet of te weinig sparen voor pensioen.
- Linkse partijen en vakbonden willen daarom een verplicht pensioen voor zzp'ers. Zzp-organisaties zijn daartegen.
- Er zijn talloze ideeën daartussenin, van stimuleren van pensioensparen tot eigen zzp-pensioenfonds.
- De drie geïnterviewde zzp'ers regelen het liever zelf.

Meer online
Dossier
fd.nl/pensioenen

Geen verplicht zzp-pensioen, maar wat wel?

Het mislukken van het pensioenakkoord betekent dat er voorlopig nog geen einde komt aan de discussie over zzp-pensioen. Maar hoe groot is het probleem eigenlijk? En hoe verder?

‘Als of we ons een pensioen kunnen veroorloven’, reageert een twitteraar, na een oproep van het FD met de vraag hoe zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) hun pensioen hebben geregeld. Aanleiding voor de oproep waren de verhitte discussies over een verplicht pensioen van zzp'ers, in de Tweede Kamer en daarbuiten. Het aantal zzp'ers is sinds de eeuwwisseling hard toegenomen. De angst is dat veel van hen niet of te weinig sparen voor pensioen. Omdat zij te weinig verdienen, of onderschatten hoeveel zij nodig hebben. De linkse oppositie in de Tweede Kamer en de vakbonden willen daarom dat werkgevers verplicht ook pensioenpremie gaan betalen voor zzp'ers die zij inhuren. Dat was ook hun inzet bij de onderhandelingen over een pensioenakkoord.

‘Het pensioenstelsel vernieuwen is iets historisch’, vindt fractievoorzitter Jesse Klaver van GroenLinks. ‘Dan moet je er ook voor zorgen dat je de vraag beantwoordt voor wie het stelsel is. Dan kom je uit bij al die payrollers, mensen die in de uitzendbranche werken en zzp'ers. Zij moeten óók pensioen kunnen opbouwen in dit land. Als je dat niet regelt, mis je een enorme kans.’

Het kabinet en werkgevers daarentegen willen zzp'ers wel stimuleren om voor hun pensioen te gaan sparen, maar verplichten? Dat niet. Daarbij worden zij gesteund door zzp-organisaties als ZZZP Nederland en Zelfstandigen Bouw die mordicus tegen verplichten zijn. Het mislukken van het pensioenakkoord betekent dat er voorlopig nog geen einde aankomt aan deze discussies. Maar hoe groot is het probleem eigenlijk? En hoe verder?

AANDACHTSPUNT
Minister Wouter Koolmees van Sociale Zaken heeft onlangs het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) onderzoek laten doen naar hoeveel werkende Nederlanders geen pensioen opbouwen. Die cijfers vielen tegen: 1,6 miljoen mensen. De helft van deze groep is werknemer. De andere helft zzp'er. ‘Het aandeel mensen dat geen pensioen opbouwt, is veel groter is dan we eerder dachten’, aldus Koolmees tegen de Kamer. ‘Een aandachtspunt voor ons allemaal.’

Het CBS heeft niet gekeken wat dan het inkomen wordt van mensen als zij met pensioen gaan. Wat het onderzoek wel meldt, is dat veel zzp'ers wel ergens pensioen opgebouwd hebben, in eerdere banen.

Klopt het schrikbeeld dan wel dat zzp'ers aan

Tijs Hofmans (30)

Technologiejournalist Tijs Hofmans (30) is twee jaar geleden voor zichzelf begonnen. Een onzeker bestaan, dus het eerste jaar stond het regelen van pensioen niet bovenaan zijn lijstje. ‘Het afgelopen jaar ben ik me gaan verdiepen in mijn pensioen. Ik heb veel rondgevraagd over hoe ik dat het beste kan regelen. Het valt op dat niemand echt een antwoord voor je heeft.’

Hofmans heeft gekozen voor ZZZP-Pensioen van Loyalis (APG-dochter die net is verkocht aan ASR). ‘Dat is voor mij aantrekkelijk omdat ik elke maand zelf kan kiezen hoeveel ik inleg. Het gaat nu financieel goed, maar als het wat minder gaat, kan ik ook minder premie betalen.’

Een verplichting om pensioen te sparen,

ziet hij niet zitten. ‘Nee, ik ben juist zzp'er om zelf keuzes te kunnen maken. Ik weet ook hoe moeilijk het is om als zzp'er geld te verdienen. Ik geloof niet dat een verplicht pensioen leidt tot hogere tarieven voor zzp'ers, zoals de vakbonden hopen. Werkgevers gaan dat gewoon afwentelen op de zzp'er. Zeker in beroepen waar de tarieven toch al onder druk staan, zoals in de journalistiek. Automatisch pensioen opbouwen bij een pensioenfonds, als je mag weigeren, zou wel een goed idee kunnen zijn. Ik vind het ook goed als de overheid stimuleert dat mensen pensioen opbouwen. De enige reden waarom je het nu doet, is wanneer mensen zeggen dat het moet.’

‘Ik ben juist zzp'er om zelf keuzes te kunnen maken’, zegt Tijs Hofmans. FOTO'S: ISTOCK/WENT-FOTOGRAFIE/BEELDBEWERKING FD STUDIO

‘Ik heb niet zoveel vertrouwen in pensioenfonds. Zij zijn te veel spelbal van belangen.’

Bas van de Haterd
Adviseur en spreker

de bedelstaf raken? Daar heeft vorig jaar Netspar uitgebreid onderzoek naar gedaan. Van de zzp-huishoudens haalt 43% de drempel van 70% van het huidige bruto-inkomen niet, de norm in Nederland. Voor werknemers is dat 31%. Bij lage inkomens zijn zzp'ers gemiddeld niet slechter af dan werknemers, hoge inkomens zijn ook als zij onder de norm zitten nog steeds niet arm. De problemen zitten vooral bij de middeninkomens.

Een genuanceerd plaatje dus. Toch is er inmiddels breed draagvlak om ‘iets’ te doen, om het pensioen van zzp'ers te verbeteren. En ook zonder een verplicht pensioen, waarover de meningen zover uiteenliggen, kunnen er wel stappen worden gezet.

SCHIJNZELFSTANDIGEN

Voor zzp'ers die eigenlijk verkapte werknemers zijn, zoekt het kabinet een oplossing buiten de pensioendiscussie. Met PostNL — zzp'ende postbezorgers zonder pensioen zijn het voorbeeld van GroenLinks — heeft het kabinet zelf afspraken gemaakt: de meeste bezorgers komen in dienst.

Daarnaast wil het kabinet bij wet regelen dat alle zzp'ers met een uurloon van minder dan €18 per uur, een dienstverband met bijbehorend pensioen krijgen. Dit zijn volgens Koolmees ‘schijnzelfstandigen’. Maar deze oplossing stuit op bezwaren van de Europese Commissie. Hoe verder is nog niet duidelijk.

Wat er gedaan kan worden voor zzp'ers met een hoger uurloon is ook nog verre van helder. In het kader van het pensioenakkoord wilde Koolmees zzp'ers met een uurloon tussen de €18 en €75 stimuleren om meer te sparen voor hun pensioen in de tweede of de derde pijler. Daar was €100 mln per jaar voor beschikbaar.

Waar moeten die zzp'ers dan naar toe? Bedrijfstakpensioenfonds willen graag wat doen voor zzp'ers. In de cultuur (pensioenfonds Zorg en Welzijn) of de bouw (Pensioenfonds Bouwnijverheid) bijvoorbeeld werken inmiddels zoveel zzp'ers dat de basis voor de fondsen steeds smaller wordt. Lastig is dat zzp'ers heel anders zijn dan werknemers; zo schommelen hun inkomsten nogal. Een vaste pensioenpremie is dan niet handig. Hoe pas je dat in?

EIGEN PENSIOENFONDS

Zzp'ers hebben vaak meer met elkaar gemeen dan met de sector waarin zij werken; daarom is een ander idee om eigen pensioenfonds voor zzp'ers te starten, een Algemeen Pensioen Fonds (APF) of een Premie Pensioen Instelling (PPI). Dat plan lag ook op tafel tijdens de onderhandelingen over een pensioenakkoord, maar ligt nu weer in een la.

Een laatste optie is zzp'ers verleiden zelf iets te regelen, in de derde pijler. De belangstelling voor pensioenproducten voor zzp'ers bleef de afgelopen jaren behoorlijk achter bij de verwachtingen. Volgens het eerder genoemde CBS-onderzoek heeft maar 11% van de zzp'ers een pensioenproduct gekocht. Ook daar is nog een wereld te winnen.

Bas van de Haterd (40)

‘Ik heb van huis uit meegekregen dat je voor je pensioen moet zorgen’, zegt Bas van de Haterd (40). Hij adviseert organisaties over de invloed van technologie op werk en hoe je daar met je werving nu al op in kan spelen en schreef hier aantal boeken over. Sommige jaren verdient hij daarmee heel goed en andere jaren wat minder.

Verplicht pensioensparen vindt Van de Haterd geen probleem. ‘Zolang ik maar de vrijheid heb om zelf te mogen kiezen waar en hoeveel. Ik vind wel dat je pensioenopbouw moet stimuleren.’ Maar een pensioenfonds voegt voor hem niet zo veel toe. ‘Ik heb niet zoveel

vertrouwen in pensioenfonds. Zij zijn te veel spelbal van belangen. Mijn gevoel is dat lang niet alle deelnemers even goed vertegenwoordigd worden in het bestuur van pensioenfonds. Vakbonden zitten daar toch vooral voor ouderen.’

Na voor hem minder geslaagde ervaringen met een lijfrentepolis en banksparen bouwt Van de Haterd nu pensioen op bij Bright. ‘Daar ben ik erg tevreden mee. Ik leg een minimaal bedrag in, ik weet dat dit nog niet genoeg is. In goede jaren stort ik extra bij. Dit jaar wordt waarschijnlijk een goed jaar. Ook mijn huis zie ik als een stuk van mijn pensioen.’

Léontine van Geffen (49)

Monumentenfotograaf Léontine van Geffen (49) is al bijna haar hele leven zelfstandige. ‘Ik maak bijvoorbeeld fotoboeken in opdracht. Zoals een boek over een monumentaal pand dat een familie volledig had laten restaureren. Zij gingen daar met pijn in het hart weg en gaven mij de opdracht om een mooi fotoboek te maken, als blijvende herinnering.’

Wat vindt zij van de discussie over een verplicht pensioen? ‘Ik snap de politieke discussie wel, maar ik heb zelf heel veel moeite met de term zzp. Die bestaat eigenlijk niet, bij de belasting-

dienst ben ik gewoon ondernemer. Maar als de overheid niet meer controleert wie er echt ondernemer is en wie eigenlijk gewoon werknemer, ontstaat er scheefgroei. Daar moet de overheid wat aan doen, in plaats van aparte regels voor pensioen.’

Zelf heeft Van Geffen gekozen voor banksparen. ‘Daar kan je zoveel storten als je wilt. En het is echt jouw geld, niet van een of andere organisatie. Ik vind het heel fijn dat ik het zelf kan regelen, ik ben niet voor niets ondernemer. Ik ben ook aangemeld bij een broodfonds voor arbeidsongeschiktheid.’

